

J. Clary, Slottet i månsken, 1843

Slottet i månsken, 1843 av J. Clary. Målningen har inventarienummer SSM 11655.

Från hösten 1947 finns en kort men intensiv brevväxling mellan Stockholms stadsmuseum och Institut Tessin i Paris bevarad i museets arkiv. Brevväxlingen handlar om en målning som var till salu i Paris. Bilden föreställde Slottet i Stockholm, var daterad 1843 och det var viktigt för museet att försöka förvärva målningen.

Så blev det också. Idag ingår den, signerad J. Clary 1843, i museets samlingar. Målningen har några gånger visats i utställningar och dessutom kommit till användning i olika publikationer.

Men var de inblandade 1947 fullt medvetna om vad de gjorde? Anade de vad det var för konstverk museet fick i sin ägo, mer än att det var en stockholmsbild? Inget i de bevarade breven pekar på det.

Men våren 2010 blev det under arbetet med en artikel om belysning på Slottet klarlagt att även om den konstnär som 1843 målade bilden knappast var någon mästerlig artist med penseln, så är han på andra vis desto mer värd att uppmärksamma som stockholmskonstnär.

I museets arkiv kan vi följa hur museichefen Gösta Selling och Gunnar W. Lundberg vid Institut Tessin i Paris kommer överens om hur tavlan ska skickas till Stockholm från Paris, där den för museets räkning inköpts av Lundberg. Men det finns i brevväxlingen inget som antyder något om konstnärens identitet, utöver dennes namn. I ett brev från Gunnar W. Lundberg till Gösta Selling, daterat den 23 september 1947, kallas målningen helt enkelt den

”inköpta stockholmsbilden av Clary”. Selling i sin tur talar också bara om ”stockholmsbilden av Clary”.

I museinämndens protokoll den 30 september 1947 står att nämnden beslutat inköpa ”en oljemålning föreställande Stockholms slott i månsken av J. Clary från Institut Tessin, Paris för 1.000 sv. kronor”. Det är allt.

Det är rimligt anta att de bägge herrarna kan ha varit medvetna om konstnärens identitet, men i så fall noterades aldrig detta i museets handlingar. Och visste de något så fördes kunskapen inte vidare. Ännu våren 2010 var ingen på museet medveten om vem denne Clary var och varför han vistades i Stockholm på 1840-talet. Nu vet vi.

Konstnären hette Justinien Clary (1816–1896) och han var i Stockholm för att hälsa på sin faster som kommit till Sverige första gången 1811 och permanent bosatt sig här 1823. Som flicka hette fastern Désirée Clary, som gift och med sitt förnamn anpassat till svenska blev hon drottning Desideria, gift med Karl XIV Johan. Det var alltså sin fasters/drottningens hem i Sverige som den unge brorsonen ställde sig att måla från andra sidan Strömmen.

Kanske var det den ur fransk synvinkel extrema vinterstaden med kyla, snö och vid fullmåne släckt gatubelysning som inspirerade konstnären att avbilda Slottet i en målning. I bilden ser vi också en kvinna med sin tända lykta i handen. Denna stockholmska, med lykta fastän mitt i stan, var en tidstypisk företeelse. Bildens övriga ljus kommer från månen och de tända vaxljusen på Slottet. Och det är intressant nog i drottningens våning det lyser på Slottet.

Finns något mer att tillägga? Vi vet inte. Kanske var det 1947 alldeles självklart vem ”Clary” var. I så fall gick kunskapen sedan förlorad. Nu finns historien i alla fall på pränt.

Från december 2010 visar Kungl. Husgerådskammaren utställningen ”Hemma på Slottet – hos de första Bernadotterna”. Samtidigt publicerar Kungl. Husgerådskammaren en bok med samma titel. En av artiklarna i den heter ”Belysning med kunglig glans” och handlar om belysning i fest och vardag på Slottet, men också om det mörker som rådde i staden och i Slottets omgivningar under Karl XIV Johans regeringstid.

Målningen har inventarienummer SSM 11655.

Jan Garnert
forskare, projektet Ljusår vid Stockholms stadsmuseum